

İNCİRALTI BÖLGESİ SİT STATÜSÜ DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN

TEKNİK DEĞERLENDİRME RAPORU

AĞUSTOS, 2024

TMMOB İZMİR İL KOORDİNASYON KURULU

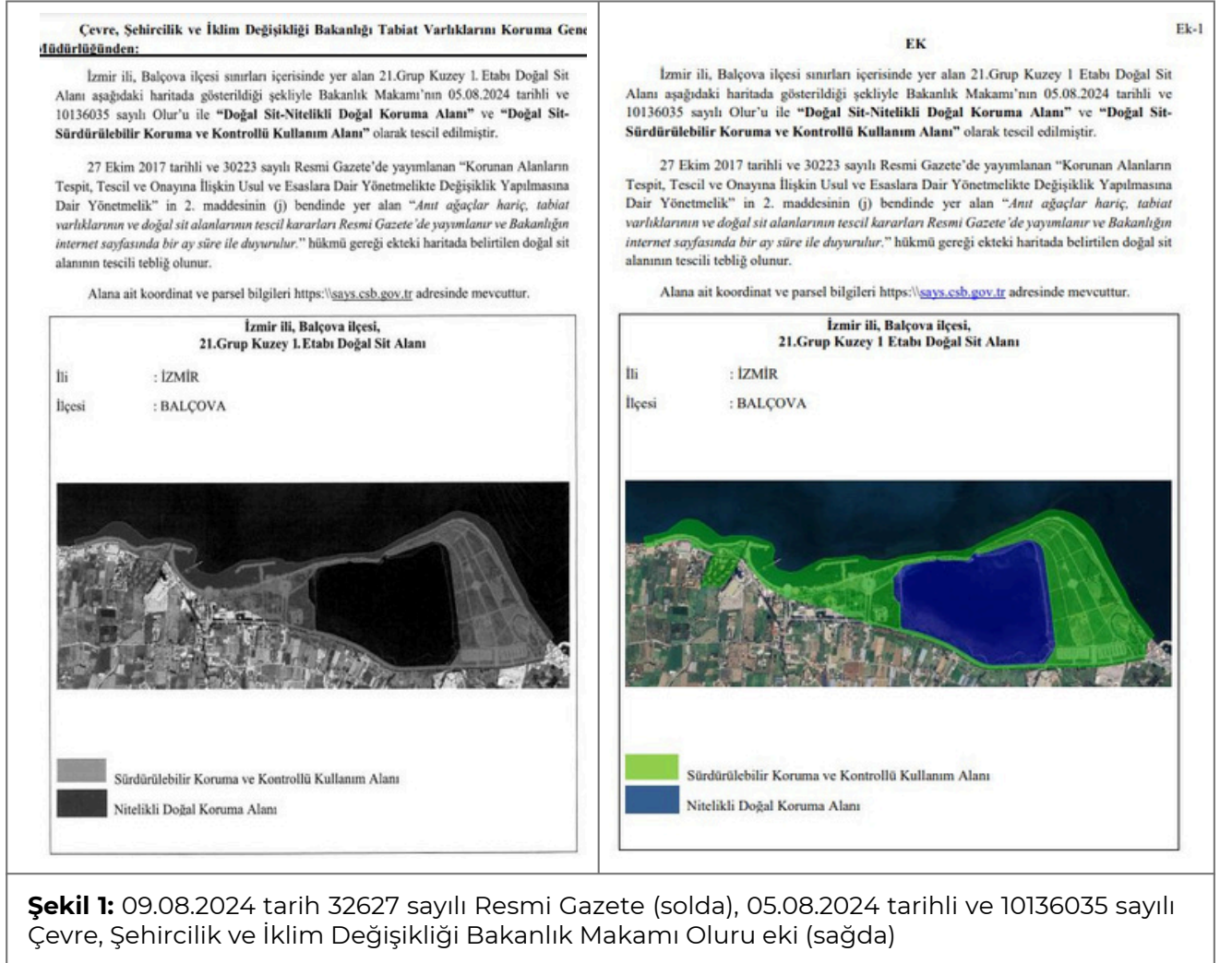
İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	4
2. DOĞAL SİT ALANLARINDA YENİ SÜREÇ - NE OLMUŞTU?	5
3. DOĞAL SİT ALANLARINDA YENİ SÜREÇ - İNCİRALTINDA NELER OLUYOR?	10
4. UYARIYORUZ! İNCİRALTI RANTA TESLİM EDİLEMEZ!	14
5. UYARIYORUZ! İNCİRALTI TARIMSAL AMAÇ DIŞINDA KULLANILAMAZ!	16
.	
6. UYARIYORUZ! İNCİRALTI EKOLOJİK DEĞERLERİNDEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ!	17
7. UYARIYORUZ! İNCİRALTI JEOLJİK YAPISI GÖRMEZDEN GELİNEREK PLANLANAMAZ!	19
8. SORUYORUZ! ÇÜNKÜ İNCİRALTININ TAHRİP EDİLMESİNDEN KAYGILANIYORUZ!	20
9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	22

1. GİRİŞ

Kentimizin en önemli doğal alanlardan biri olmasına karşın gerek Turizm Merkezi Alanı İlanı, gerek tarım dışı kullanımı uygun gören İl Toprak Koruma Kurulu kararları, gerek EXPO Alanı olarak belirlenmesi amacıyla çıkarılan özel yasa, gerekse de mahkeme kararları ve bilirkişi raporlarını hiçe sayan, hukuk dışı ve yapılaşma odaklı imar planı süreçleri ile taşıdığı doğal nitelikleri tamamen göz ardı edilen İnciraltı bölgesi, şimdi de doğal sit statülerinde yapılan değişiklik ile yeni bir tehlike altındadır.

İlk olarak İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 01.07.1999 tarih, 8050 sayılı kararı ile tescillenen, daha sonra 17.12.2002 tarih, 10168 sayılı kararı ile 1., 2.ve 3. Derece Doğal Sit Alanı olarak sit statüleri çeşitlendirilen ve son olarak Kurul'un 15.02.2007 tarih, 2084 sayılı kararı ile genişletilerek bugünkü şeklini alan İnciraltı 1. Derece Doğal Sit Alanının; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlık Makamının 05.08.2024 tarihli Olur'u ile sit statüleri düşürülerek "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak belirlenmiştir.

2. DOĞAL SİT ALANLARINDA YENİ SÜREÇ - NE OLMUŞTU?

Korunan doğal alanların tespiti, tescili, onayı ve bu alanlardaki planlama yetkileri; hem kurumsal yapılanmada meydana getirilen değişikliklerle, hem kurumların Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler ile hem de mevzuat değişiklikleri ile bir dizi değişime uğramıştır.

04.07.2011 tarih 27984 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (*Çevre Ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*) ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuş, 17.08.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (*Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname*) ile de hem 644 sayılı KHK'da değişiklikler yapılmış hem de Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkileri "planlama, kentleşme, çevre, imar, ruhsat" başta olmak üzere meslek odalarının ve yerel yönetimlerin yetkilerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 644 sayılı KHK'da yapılan değişikliklerin yanı sıra mevzuatta da birtakım değişiklikler yapılmış, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yapılan değişiklik ile doğal sit alanlarındaki yetkiler yeniden düzenlenmiştir. KHK'nın 51.maddesi ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na Ek Madde(4) eklenerek; tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile ilgili görev ve yetkiler Kültür ve Turizm Bakanlığının'dan alınarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmiştir. Bu yetki devri doğrutusunda da bakanlık bünyesinde Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları kurulmuştur.

Kurumsal yapılanma ve mevzuatta yapılan değişikler, geçmişte tespit ve tescili yapılmış tabiat varlıklarının ve doğal sit alanların yeniden irdelenmesini beraberinde getirmiş ve mevcut "1.Derece", "2.Derece" ve "3. Derece" doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi için "Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu" hazırlanması zorunlu tutularak sit statüleri **"Kesin Korunacak Hassas Alan", "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı"** şeklinde sınıflandırılmaya başlanmıştır.

Yeni statü düzenlemelerinde ise pek çok bölgede ya koruma alan sınırları daraltılmış, ya korunan alanların statüleri düşürülmüş ya da tamamen kaldırılmıştır. Yaşanan bu değişikler, hala pek çok bölgede, kentimizde de devam etmektedir. Bu da, geçmişteki koruma kararları sayesinde rant baskısından kısmen uzak kalabilmiş alanların, müdahale edilebilir hale gelmesi anlamına gelmektedir.

Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 19.06.2007 tarih 728 Nolu Doğal (Tabii) Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararı		Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunun 01.07.2022 tarih 113 Nolu Doğal Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararı	
Statü	Tanım	Statü	Tanım
1.Derece Doğal (Tabii) Sit Alanı	<i>“Bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olan, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır.”</i>	Kesin Korunacak Hassas Alan	<i>“Ulusal ve uluslararası öneme sahip tür, habitat ve ekosistemleri bünyesinde barındıran, biyolojik, jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri açısından ekosistem hizmetlerine katkı sağlayan, insan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksek olan, bitki örtüsü, topoğrafya ve silüetin korunması ve gelecek nesillere aktarılması gereken ve Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ilan edilen kara, su ve deniz alanlarıdır.”</i>
2.Derece Doğal (Tabii) Sit Alanı	<i>“Doğal yapının korunması ve geliştirilmesi yanında kamu yararı göz önüne alınarak kullanıma açılacak alanlardır.”</i>	Nitelikli Doğal Koruma Alanı	<i>“Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hâkim olduğu, koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu kara, su, deniz alanlarıdır.”</i>
3.Derece Doğal (Tabii) Sit Alanı	<i>“Doğal yapının korunması ve geliştirilmesi yolunda, yörenin potansiyeli ve kullanım özelliği de göz önünde tutularak konut kullanımına da açılacak alanlardır.”</i>	Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	<i>“Bu alanlar; ulusal, bölgesel ve yerel seviyelerde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına ve kalkınmaya destek olan, insanlar ve doğa arasında dengeli ilişkilerin geliştirilmesine ve muhafaza edilmesine katkıda bulunan, ekonomik ve sosyal boyutları dikkate alarak doğal kaynakların sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanımına elverişli yerlerdir.”</i>

Tablo 1: Değişiklik Öncesi ve Değişiklik Sonrası Doğal Sit Statüleri ve Tanımları

Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunun 01.07.2022 tarih 113 Nolu Doğal Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararı

Statü	Koruma ve Kullanma Koşulları
Kesin Korunacak Hassas Alan	<i>Doğal afet (deprem, yangın, sel, heyelan, taşkın ve benzeri) durumunda yapılması gerekli acil müdahaleler yapılabilir.</i>
	<i>Madencilik faaliyeti yapılamaz, taş, toprak, kum alınamaz, toprak, cüruf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülemez.</i>
	<i>Kesin yapı yasağı olmakla birlikte faaliyetlerin niteliğine, içeriğine ve zorunluluk haline ilişkin Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından yapılacak değerlendirmeye göre koşulları, kapsamı ve süresi belirlenmek şartı ile aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir:</i>
	<i>a. Bilimsel amaçlı araştırma, eğitim ve izleme faaliyetleri yapılabilir.</i>
	<i>b. Alanda taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlığı bulunması veya rastlanması halinde bilimsel kazı, ortaya çıkarma ve koruma çalışmaları ilgili Bakanlığın izni ile yapılabilir.</i>
	<i>c. Bu alanların korunmasına, ıslah edilmesine, bakımına ve temizliğine yönelik bilimsel rapor sonucu teklif edilen faaliyetler yapılabilir.</i>
	<i>ç. Güvenlik, uyarı ve bilgilendirme amaçlı levha ve işaretler konulabilir.</i>
	<i>d. Orman yangın yolu açılması, ormanların bakım ve onarımı, orman zararlıları ile mücadele edilmesi amacıyla çalışmalar yapılmasına izin verilebilir.</i>
	<i>e. Alan içerisinde yer alan; anıt ağaç, grup tescilli ağaçlar ile tescili bulunmayan ağaçların ilgili kurumdan alınacak teknik rapor doğrultusunda bakım ve onarımı yapılabilir.</i>
	<i>f. Ekolojik dengenin devamlılığı ve tozlaşmanın sağlanabilmesini destekleyen arıcılık faaliyetleri yapılabilir.</i>
	<i>g. Kuş gözlem kulesi yapılabilir.</i>
	<i>ğ. Kamu yararının gerektirdiği ihtiyaç hallerinde yol güzergâhının kullanılması koşuluyla atıksu, içme suyu, doğalgaz ile elektrik ve iletişim hattı yapılabilir.</i>
	<i>h. "Kesin Korunacak Hassas Alan" tescili yapılmadan önce mevzuata uygun olarak yapılmış ve faaliyeti devam etmekte olan bir alt yapı uygulaması veya tesisi varsa; mevcut uygulamaya veya tesise ilişkin ilave bir hat, yapı ya da benzeri yeni bir düzenleme yapılmaması koşullarıyla söz konusu mevcut uygulamalara yönelik asgari düzeyde bakım, onarım ve iyileştirme çalışmaları ile süre uzatımına izin verilebilir.</i>
	<i>ı. Ulusal güvenlik için zaruret arz eden tesisler yapılabilir.</i>
<i>i. Dalyan ve lagün ekosistemleri ile denizler, göller ve diğer iç sularda doğal dengenin devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili kamu kurumu görüşleri doğrultusunda ve herhangi bir yapı yapılmamak şartıyla alanın özelliğinden kaynaklanan geleneksel avcılık yöntemleriyle yapılan balıkçılık faaliyetlerine ve faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla mevcutların rehabilitasyonuna, bakımına ve onarımına izin verilebilir.</i>	

Statü	Koruma ve Kullanma Koşulları
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	<i>Nitelikli Doğal Koruma Alanı tescili yapılmadan önce mevcut bulunan ve bu ilke kararı kapsamında yenisine izin verilemeyen mevzuata uygun yapılar, ekonomik ömrünü tamamlayıncaya kadar kullanılabilir.</i>
	<i>Madencilik faaliyeti yapılamaz, taş, toprak, kum alınamaz, toprak, cüruf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülemez.</i>
	<i>Bu alanlarda bölgenin doğal yapısı, ekolojik değerleri, silueti, doğal peyzajı ve benzeri ayırt edici özellikleri göz önünde bulundurularak koşulları, kapsamı ve süresi Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından belirlenmek koşulu ile aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir:</i>
	<i>a. Kesin korunacak hassas alanlarda izin verilen faaliyetler bu alanlarda da yapılabilir.</i>
	<i>b. Doğal dengenin devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri doğrultusunda alanın özelliğinden kaynaklanan faaliyetler sürdürülebilir.</i>
	<i>c. Entegre tesis içermemek ve bölgenin ayırt edici özelliklerinden kaynaklı sınırlamalar ile diğer kurum görüşlerindeki kısıtlar saklı kalmak kaydıyla mer'î mekânsal plan kapsamında geleneksel yaşam biçiminin gerektirdiği nitelikte tarım ve hayvancılık amaçlı ahır, ağıl, samanlık, kümes, depo, kiler ve benzeri yapılara izin verilebilir.</i>
	<i>ç. Çevreye ve ekolojik dengeye etkisine ilişkin ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerindeki sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla doğal kaynak suyunun çıkarılmasına ve iletilmesine izin verilebilir.</i>
	<i>d. Herhangi bir yapılaşmaya gidilmeden Avlakların Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Esas ve Usulleri İle İlgili Yönetmelik çerçevesinde avlak sahası ayrılabilir.</i>
	<i>e. Ulaşım hatları ile bunların zorunlu yapıları, elektrik iletim hattı/tesisi, içme ve kullanma suyu hattı, atıksu hattı, trafo, haberleşme servisleri, açık otopark ile faaliyetlerin özelliği ve alanın coğrafi yapısı ve kamu yararı gereği başka güzergâhtan geçirilmesi mümkün olmayan enerji iletim hatları yapılabilir.</i>
	<i>f. İmar ve kıyı mevzuatı çerçevesinde, imar planı yapılmasına gerek duyulmayan denize girme, güneşlenme ve amatör su sporları gibi faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini, büfe, tuvalet, su sporları için kullanılan malzemelerin depolanabileceği sökülür takılır nitelikte yapılar ve rekreatif amaçlı iskele yapılabilir.</i>
	<i>g. (Değişik ibare: R.G. 05.11.2022-32004 / İ.K. 11.10.2022-118) Geleneksel balıkçılık faaliyetleri ile sulama amaçlı göletlerde olmak ve üretim kapasitesi 30 ton/yıl değerini aşmamak kaydıyla kültür balıkçılığı yapılabilir.</i>
	<i>ğ. Şehitlik ve/veya mezarlık alanları ile ilgili uygulamalar gerçekleştirilebilir.</i>
<i>h. Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapılabilir.</i>	
<i>ı. İçme suyu amaçlı baraj ve göletler ile tarımsal sulama amaçlı göletler ve iletim hatları yapılabilir.</i>	

Nitelikli Doğal Koruma Alanı	<i>Bu alanlarda ayrıca faaliyetin niteliğine göre geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları veya koruma amaçlı imar planları doğrultusunda aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir:</i>
	<i>a. Yöre halkının ihtiyaçlarıyla sınırlı kalmak ve toplam yapılaşması kara alanın %2'sini geçmemek kaydıyla balıkçı barınağı yapılabilir.</i>
	<i>b. Yüzer sistem kullanılan iskele yapılabilir.</i>
	<i>c. Alanın korunmasına katkı sağlayacak arıtma tesisleri yapılabilir.</i>
	<i>ç. Günübürlük alanlar, konaklama içermeyen günübürlük kullanımlara yönelik orman parkları ve kıyı mevzuatına uygun park ve rekreatif alanlar ile alanın doğal yapısıyla uyumlu, beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadığı açık spor alanları yapılabilir.</i>
	<i>d. Kadastral yola cepheli parsellerde koruma amaçlı imar planı yapılması veya imar planlarında fonksiyon ayrılması koşuluyla Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik çerçevesinde ve vaziyet planı doğrultusunda alanın doğal yapısıyla uyumlu, beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadığı çadırli kamp ve karavan alanları düzenlenebilir. Bu alanlar 10,000 m2 altında olamaz. Kampçı Ünitesi (çadır, çadır-araba, oto karavan) başına hesaplanacak birim alan en az 200 m2 'dir. Kamping alanının büyüklüğüne bakılmaksızın 150 kampçı ünitesinden fazla yapılamaz.</i>
<i>Bu alanlarda bungalov yapılamaz. Ancak milli park alanları ile tabiat parklarında Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte yapılan 16/03/2020 tarihli değişiklikten önce onaylanmış Uzun Devreli Gelişim Planlarına veya Gelişim Planlarına uygun şekilde yapılmış olmak ve mevcut yapıların tadilat-tamirat harici yeni yapı yapılmamak koşuluyla mevcut bungalov faaliyetine devam edilebilir.</i>	

Statü	Koruma ve Kullanma Koşulları
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	<i>Kesin korunacak hassas alanlar ile nitelikli doğal koruma alanlarında izin verilen faaliyetler, bu alanlarda İlke Kararının A ve B bölümlerinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın yapılabilir.</i>
	<i>Barındırdığı silüet, jeolojik ve ekolojik değerlerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla alanın potansiyeli ve kullanım özellikleri göz önünde bulundurularak, faaliyetin niteliğine göre geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları veya koruma amaçlı imar planları ile doğal ve kültürel bakımdan uyumlu düşük yoğunlukta faaliyetlere, kıyı yapılarına, entegre tarım ve hayvancılık faaliyetlerine, atık aktarma merkezleri, turizm ve yerleşimlere izin verilen alanlardır.</i>
	<i>Bu alanlarda küçük sanayi alanları dışında sanayi tesislerine izin verilmez, ancak mevcut ruhsatlı sanayi tesisleri, gerekli çevresel tedbiri almak koşulu ile kullanılabilir.</i>

<p><i>Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanlarında ayrıca bölgenin doğal yapısı, ekolojik değerleri, silueti, doğal peyzajı ve benzeri ayırt edici özellikleri göz önünde bulundurularak faaliyetlerin niteliğine ve içeriğine ilişkin Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından yapılacak değerlendirmeye göre koşulları, kapsamı ve süresi belirlenmek şartıyla aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir:</i></p>
<p><i>a. Teknik rapor ile tespit edilmiş zorunlu haller dışında delme-patlatma yöntemlerinin kullanılmaması, habitat bölünmesi ile flora, fauna kaybının en aza indirilerek ekolojik koridor oluşturacak tedbirlerin alınması, bölgeye ilişkin olarak ekolojik etki değerlendirme raporu hazırlanması koşullarıyla; Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, ÇED Yönetmeliği hükümleri ve diğer ilgili mevzuata uygunluğun sağlanması şartlarıyla madencilik faaliyetleri yapılabilir. Doğal peyzaj ve siluet dikkate alınarak kum, çakıl, taş, maden vb. malzeme alınabilir, bu amaçla ocak açılabilir, ancak bozulan alanların doğaya yeniden kazandırılması amaçlı toprak dökümü hariç toprak, cüruf, çöp, hafriyat, sanayi artığı vb. dökülemez.</i></p>
<p><i>b. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olmak koşuluyla geçici depolama yapılabilir.</i></p>
<p><i>c. Bölgenin ayırt edici özelliklerinden kaynaklı sınırlamalar ile diğer kurum görüşlerindeki kısıtlar saklı kalmak kaydıyla mer'î mekânsal plan kapsamında tarım ve hayvancılık amaçlı yapılara izin verilebilir.</i></p>
<p>Tablo 2: Değişiklik Sonrası Doğal Sit Statülerinde Koruma ve Kullanma Koşulları</p>

3. DOĞAL SİT ALANLARINDA YENİ SÜREÇ - İNCİRALTINDA NELER OLUYOR?

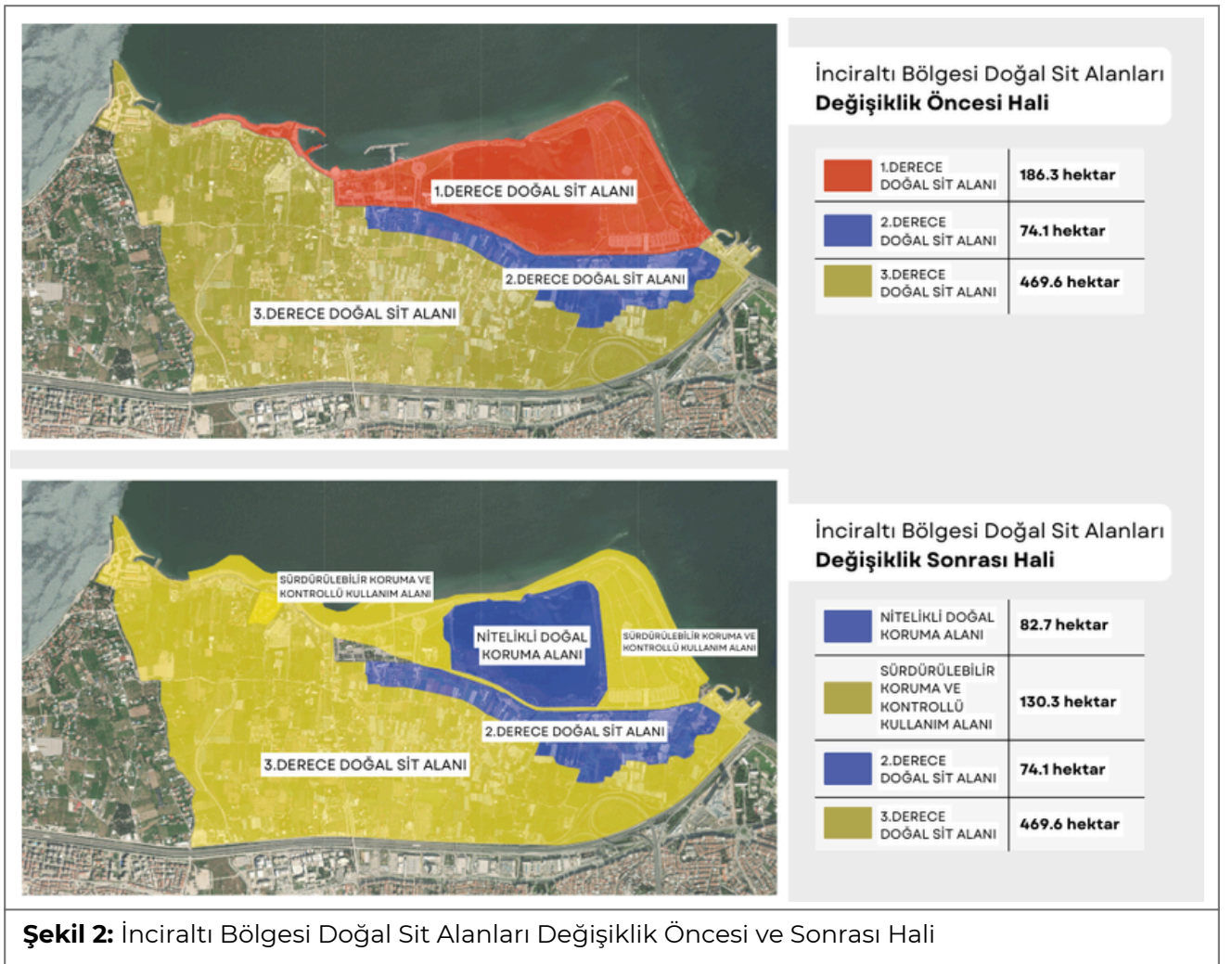
İnciraltı Bölgesi, ilk olarak İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 01.07.1999 tarih, 8050 sayılı kararı ile "1. Derece Doğal Sit Alanı" olarak tescil edilmiş, daha sonra İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 1999 yılında 1. Derece Doğal Sit kararı verdiği alanın bir kısmı, ilgili mahkeme kararları doğrultusunda Kurul'un 17.12.2002 tarih, 10168 sayılı kararı ile "2. ve 3. Derece Doğal Sit Alanı" olarak belirlenmiş ve ardından Kurul'un 15.02.2007 tarih, 2084 sayılı kararı ile İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin önerisi de dikkate alınarak "1. Derece Doğal Sit Alanı" kuzeybatı yönünde genişletilmiştir.

İnciraltı Bölgesi, son yapılan değişiklik öncesinde; statüleri ve sınırları farklı tarihlerde belirlenen "1. Derece", "2. Derece" ve "3. Derece" olmak üzere 3 ayrı doğal sit alanı koruma statüsüne sahiptir.

Bu koruma alanlarından;

- **“1. Derece Doğal Sit Alanı”**, İnciraltı Kent Ormanı ve Çakalburnu Lagünü’nü kapsayan ve kıyı ile sınırlanan yaklaşık 186 hektarlık alanı,
- **“2. Derece Doğal Sit Alanı”**, İnciraltı Kent Ormanı’nın bitişiğinde ve güneyinde yer alan yaklaşık 74 hektarlık alanı,
- **“3. Derece Doğal Sit Alanı”** ise 2. Derece Doğal Sit Alanı ile İzmir - Çeşme Otoyolu arasında kalan, sulama olanaklarına bağlı olarak günümüze kadar sulu tarım ve kuru tarım arazisi olarak kullanılan yaklaşık 470 hektarlık alanı

kapsamaktadır.

İnciraltı Kent Ormanı ve Çakalburnu Lagünü’nü kapsayan ve 1999 yılından bu yana “1.Derece Doğal Sit Alanı” koruma statüsüne sahip olan bölge; 09.08.2024 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’nün, “İzmir ili, Balçova ilçesi sınırları içerisinde yer alan 21.Grup Kuzey 1. Etapı Doğal Sit Alanı” kararı ile geçmiş

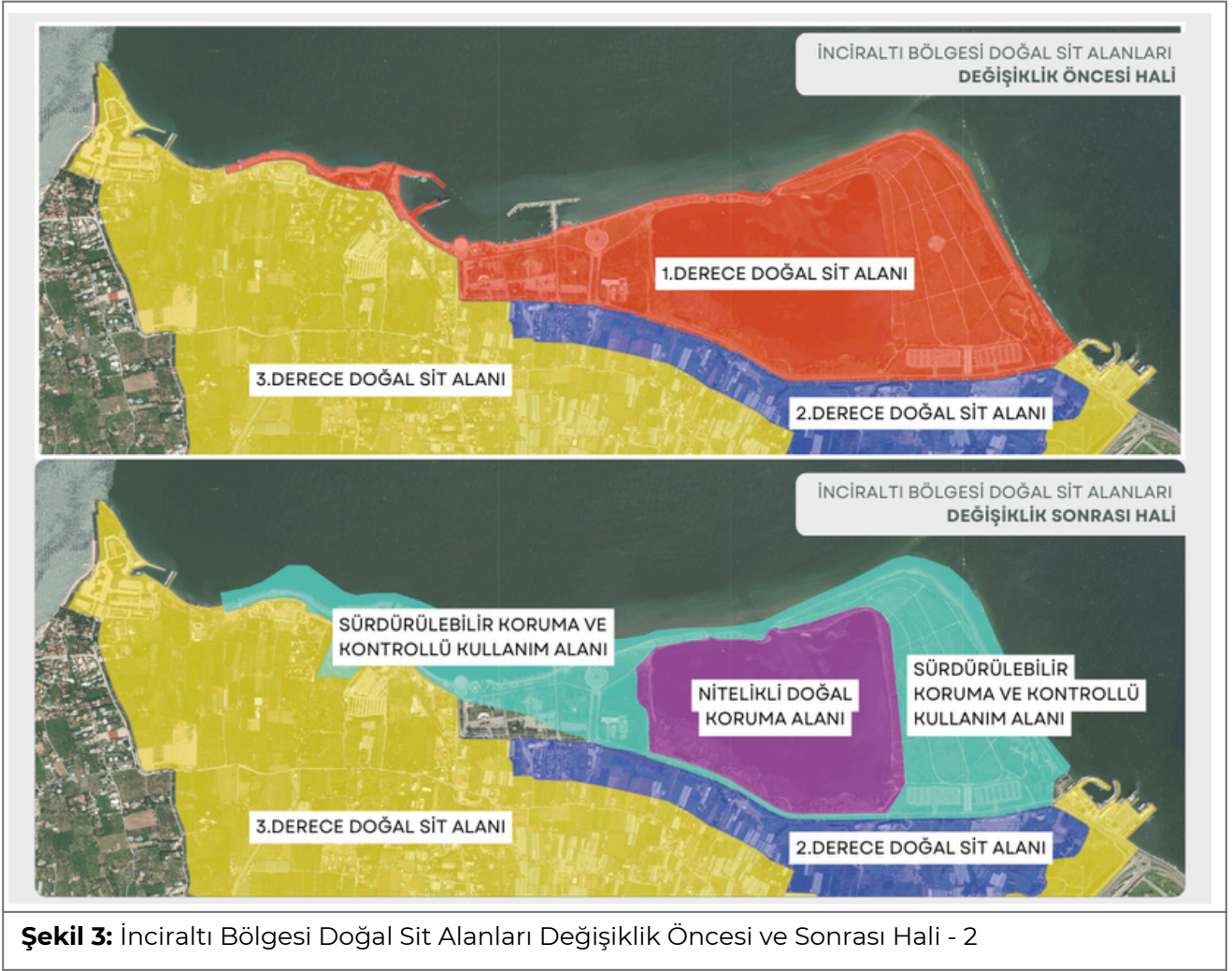
sınıflandırmaya göre "2. Derece ve 3.Derece Doğal Sit Alanı" statülerine denk gelen "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak belirlenmiştir.

Yeni sınıflandırmaya göre "Ulusal ve uluslararası öneme sahip tür, habitat ve ekosistemleri bünyesinde barındıran, biyolojik, jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri açısından ekosistem hizmetlerine katkı sağlayan, insan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksek olan, bitki örtüsü, topoğrafya ve silüetin korunması ve gelecek nesillere aktarılması gereken ve Cumhurbaşkanı Kararı ile ilan edilen kara, su ve deniz alanlarıdır." şeklinde tanımlanan ve mevzuata göre **kesin yapı yasağı bulunan "Kesin Korunacak Hassas Alan" kategorisine denk gelmesi gereken 1. Derece Doğal Sit Alanı;** "elektrik iletim hattı/tesisi, içme ve kullanma suyu hattı, atıksu hattı, trafo, haberleşme servisleri, açık otopark, soyunma kabini, büfe, tuvalet, su sporları için kullanılan malzemelerin depolanabileceği sökülür takılır nitelikte yapılar ve rekreatif amaçlı iskele, küçük sanayi alanları" başta olmak üzere pek çok yapılaşmaya olanak tanıyan "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak belirlenmiştir.

Doğal ve kültürel anlamda önemli değerler içeren nadide alanlardan biri olan İnciraltı Kent Ormanı, korunmuş yeşil dokusuyla İzmir'in kent içinde, elde kalmış en önemli açık ve yeşil alanıdır. 1999 yılından günümüze kadar "1. Derece Doğal Sit" statüsünü koruyabilmiş Çakalburnu Lagünü'nü de kapsayan bölgenin sit statülerinin düşürülmesi; alana daha fazla fiziki müdahalede bulunulabilmesi anlamına gelmektedir. İnciraltı'nda yapılacak her müdahale, alandaki bütünlüğü yok ederek koruma/kullanma dengesinin geri döndürülmesi mümkün olmayacak şekilde tahrip edilmesi anlamına gelmektedir.

Sit statülerinde yapılan değişiklik aynı zamanda **Körfez Geçiş Projesi başta olmak üzere** İnciraltı Bölgesi'ni tehdit eden pek çok riskin yeniden gündeme gelmesi anlamını taşımaktadır. 2018 yılında Körfez Geçiş Projesinin ÇED Olumlu kararını iptal eden mahkeme kararında, mahkeme heyeti tarafından "**projenin kuzey ve güney kıyılarındaki korunan alanlara**" vurgu yapılmış ancak son genel seçimlerin hemen öncesinde onaylanan imar planlarında Körfez Geçiş Projesinin ulaşım bağlantıları planlarda gösterilmiştir.

Söz konusu imar planlarına ilişkin TMMOB olarak açtığımız davalara ilişkin sürecin halen devam ettiği ve İzmir Büyükşehir Belediyesinin açtığı davanın bilirkişi raporunda heyetin görüşünün planların iptali yönünde olduğu göz önüne alındığında; yapılan sit statüsü değişikliğinin olası bir proje ve projeye ilişkin davada ön almak, yargı kararlarının arkasından dolanmak olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Şekil 3: İnciraltı Bölgesi Doğal Sit Alanları Değişiklik Öncesi ve Sonrası Hali - 2

Söz konusu sit statülerinin düşürülmesi kararı; doğal sit alanlarının bütüncül yapısını tamamen ortadan kaldıran parçacıl bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Değişiklik neticesinde Çakalburnu Lagünü sadece fiziksel sınırlarına hapsedilmiş, sulak alanın yakın çevresiyle kurduğu bağlam göz ardı edilmiş ve değişiklik öncesinde 1. Derece Doğal Sit Alanı içerisinde yer alan bölgelerin bir bölümü yeni sınıflandırma neticesinde herhangi bir sit statüsüne denk gelmeyecek şekilde tanımsız bırakılmıştır.

Bu parçacıl yaklaşım, mevcutta hala 3.Derece Doğal Sit Statüsüne sahip olan bölgenin sit statüsünün irdelenmesi konusunda da bir belirsizlik yaratmakta olup tıpkı Körfez Geçiş Projesinde olduğu gibi süren davada ön almak, yargı kararlarının arkasından dolanmak anlamını taşımaktadır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunda ifade edildiği üzere sit kararları "yerel kimlik doku ve yapı özelliklerini koruyan" kararları içermelidir. Kentin yerel kimliğinin parçası olan el değmemiş doğal alanların gerekçesiz ve eksik inceleme neticesinde "Kesin Korunacak Hassas Alan" statüsüne tekabül eden "1. Derece Doğal Sit" statüsünden çıkarılarak, "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescil edilmesi mevzuata aykırılık taşımaktadır.

4. UYARIYORUZ! İNCİRALTI RANTA TESLİM EDİLEMEZ!

2023 Genel Seçimlerinin hemen öncesinde; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 09.05.2023 tarih ve 6386038 sayılı Olur'u ile onaylanan İzmir İli, Balçova İlçesi, İnciraltı Turizm Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı 11.05.2023-09.06.2023 tarihleri arasında askıya çıkarılmıştır.

Genel seçimlerden üç gün önce rant çevrelerinin beklentileri ve oy kaygılarıyla askıya çıkarılan planlara;

- Alanın kent içerisinde sahip olduğu konum ve özellikler nedeniyle uzun yıllardır yapılaşma tehdidi ile karşı karşıya olduğu,
- Alana ilişkin daha önce mahkemelerce alınmış iptal kararları yok sayılarak onaylandığı,
- Alanın sahip olduğu flora ve fauna nedeniyle "tarım dışı amaçla" kullanılamayacağı mahkeme kararıyla tespit edildiği,
- Alanın tarım dışı amaçla kullanılmasına ilişkin daha önce verilmiş mahkeme kararına rağmen Tarım ve Orman Bakanlığınca 21.12.2022 tarih ve E.8116824 sayı ile gerçekleştirilen işlemin ilgili tüm mevzuata aykırı olduğu,
- "Planların Kademeli Birlikteliği İlkesi"ne aykırı olduğu ve İzmir EXPO kanununda yer alan hususlara dahi aykırılık içerdiği,
- Daha öncesinde verilmiş mahkeme kararına rağmen "Körfez Geçişi Projesinin" yeniden planlara eklenmesinin tüm mevzuata aykırı olduğu,
- "Koruma Amaçlı" imar planı tanımı ile bir ilgisi bulunmadığı ve koruma mevzuatına aykırı şekilde hazırlandığı,
- Plan açıklama raporlarının imar mevzuatına aykırı olduğu ve plan açıklama raporlarında yer alan hesaplamaların bilimsel dayanaktan yoksun olduğu,
- Alınan kurum görüşleri ile planlar arasında uyumsuzluk bulunduğu,

gerekçeleriyle tarafımızca açılan dava; İzmir 8. İdare Mahkemesi 2023/26 E. no'lu dosyada görülmekte olup süreç devam etmektedir.

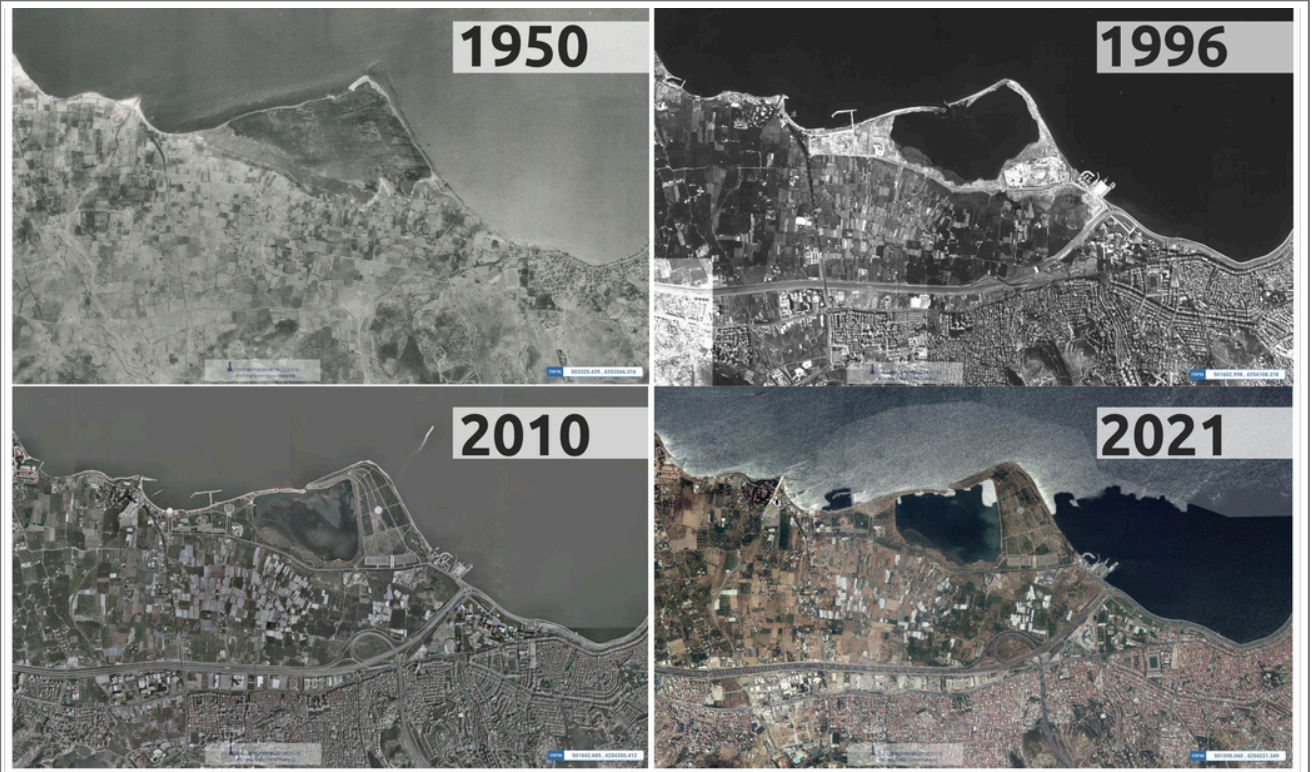

14 Mayıs tarihli Genel seçimlere 3 gün kala planları askıya çıkarılan ve siyasi partilerin adayları tarafından karşılıklı seçim malzemesi haline getirilmiş olan İnciraltı Bölgesi; yine aynı şekilde 31 Mart yerel seçimlerine 2 gün kala tekrar seçim malzemesi haline getirilmiş ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Hamza Dağ tarafından toprak sahiplerine “İnciraltı bölgesindeki 18. Madde uygulamasının başladığının müjdesinin verildiğine” ve “18. Madde uygulaması ihalesinin gerçekleştirildiğine” ilişkin haberler basında yer almıştır.

İnciraltı bölgesinin yapılaşmaya açılmasına yönelik daha önceki planlar yargı kararları ile iptal edilmişken, benzer nitelikteki son imar planlarına ilişkin İzmir 8. İdare Mahkemesinde 2023/26 E. no ile açılan dava süreci devam ederken alanda imar uygulaması sürecinin başlatılması, bir oldu bitti anlayışının ürünüdür.

İnciraltı Bölgesi'ne ilişkin yaşadığımız tüm bu süreçte; gerek mahkeme kararlarında, gerek bilirkişi raporlarında çok kez belirtilmiş olmasına rağmen üretilen her yeni plan, iptal edilen planlara ilişkin mahkeme kararlarını tamamen hiçe sayarak kamu yararına aykırı şekilde aynı kararların yeniden üretilmesi şeklinde yapılmıştır. Aynı husus, İl Toprak Koruma Kurulu'nun “tarım dışı kullanıma uygun” kararı için de geçerlidir.

Tüm bu planlama sürecine bütüncül olarak baktığımızda; korunması gereken ve bu koruma gerekliliği mahkeme kararlarıyla pek çok kez de hukuken tescil edilmiş olan İnciraltı Bölgesi'nde yapılaşma konusunda bu denli ısrarcı olunmasında yalnızca bir çelişkidenden değil; aynı zamanda bir hukuk tanımazlıktan da söz etmek mümkündür.

Şekil 4: İnciraltı Bölgesi Hava Fotoğrafları (1950-1996-2010-2021)

5. UYARIYORUZ! İNCİRALTI TARIMSAL AMAÇ DIŞINDA KULLANILAMAZ!

İnciraltı Bölgesi; tarım alanlarıyla, Çakalburnu Lagünüyle, endemik bitki türleriyle, nadir rastlanan özel ekosistemiyle ve yarattığı biyoçeşitlilik rezerviyle, kısacası tüm doğal değerleriyle bir bütündür. Bu bileşenleri ayırmak, hepsini kaybetmek olacaktır. İnciraltı; bugüne kadar büyük bir kararlılıkla mücadele verdiğimiz ve koruyabildiğimiz, İzmir halkının ve gelecek nesillerin doğal mirasıdır. Bölge; rant odaklarının uzun yıllardır süregelen girişimleri ile hiçbir geçerli dayanağı olmayan kamu yararı kararları doğrultusunda tarım dışına çıkarılmaya ve kağıt üzerinde sit statüsünün düşürülmesi ile değersizleştirilmeye çalışılmaktadır.

Maalesef bu süreçte, şehrimizin yanı başındaki kıymetli tarım alanları bilinçli olarak atıl bırakılmış ve tarımsal vasıfları dışında kullanılmalarına göz yumulmuştur. Halbuki; gerek Tarım Orman Bakanlığı gerekse mahkeme bilirkişi raporları bölgenin korunması gerekli tarım arazisi varlığını defalarca belgelemiştir. Raporlarda; Balçova ilçesi, İnciraltı Mahallesi ile Narlıdere ilçesi, Yeniköy ve Narlıdere Mahalleleri sınırlarında kalan birden fazla parselde kayıtlı 452.21 hektar arazinin **“339.60 hektarı mutlak tarım arazisi”, “90,22 hektarı dikili tarım arazisi”, “22.39 hektarı ise marjinal tarım arazisi”** olarak sınıflandırılmaktadır.

Geldiğimiz süreçte; halihazırda uzun yıllardır açık alanda tarla ve bahçe tarımı ile sera süs bitkisi üretimi yapılan bölgede; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanuna ve Anayasa'ya aykırı olarak kamu yararı gözetilmeden tarım dışı kullanıma ve hukuka aykırı bir şekilde bölgenin turizm merkezi olarak imara açılmasına imkan tanınmıştır.

Geldiğimiz noktada, hem ülkemizin hem de kentimizin bitkisel üretim ihtiyacının giderilmesi ve ciddi boyuttaki açık ve yeşil alan eksikliğinin karşılanması için İnciraltı bölgesinin bir bütün olarak değerlendirilmesi ve korunması gerekmektedir. Bu doğrultuda bölgede;

- Alanın doğal niteliklerini göz ardı ederek her türlü yapılaşmaya olanak tanıyan değil; bölgenin özelliklerini ve sürdürülebilirliğini koruyan,
- Arazi bütünlüğünün, tarımsal faaliyetlerinve tarım topraklarının korunduğu, tarım ve sera alanlarının devamlılığının sağlandığı,
- Geçmişte tarımsal faaliyet ve seracılık için yatırım yapmış ve bu faaliyeti sürdürmek isteyen yöre halkının da haklarının korunacağı,

kararlar üretilmeli ve İnciraltı Bölgesi, tüm doğal değerleriyle bütüncül bir şekilde ele alınmalıdır.

6. UYARIYORUZ! İNCİRALTI EKOLOJİK DEĞERLERİNDEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ!

İnciraltı Bölgesi; bütüncül ekosistemiyle, sulak alanlarıyla, flora ve faunasıyla, doğal sit karakteriyle ve tarım alanlarıyla gerek planlama ilkeleri açısından gerek kamu yararı açısından herhangi bir yapılaşmaya söz konusu edilemeyecek bir alandır. Kentimizin en önemli sulak alanlarından biri olan Çakalburnu Lagünü; flamingo, yalıçapkını, karabatak ve pelikan gibi birçok tür tarafından üreme alanı olarak kullanılmaktadır.

Çakalburnu Lagünü gibi hassas sulak alan ekosistemlerinin tampon bölgelerle birlikte yapılaşma riskine karşı korunması gerekmektedir. Sulak alanların işleyişinin, sadece sulak olarak adlandırılan suyun ve tuzcul bitkilerin yer aldığı alan özelinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Çünkü sulak alanların yakın çevrelerinin taşıdığı riskler geçirgen bir şekilde sulak alanlara da etki etmektedir.

Çakalburnu Lagünü de kapsayan alanın doğal sit statülerinin düşürülmesi; lagünün yakın çevresinde yapılaşma riskine işaret etmektedir. Böylesi bir senaryoda ekolojik dengede meydana gelebilecek zincirleme reaksiyonlar şu şekilde işlemektedir:

- Öncelikle alanın habitatu bozulur, doğal bitki örtüsü ve toprak yapısı tahrip olur.
- Doğal bitki örtüsü ve toprak yapısının tahribatı sonucunda kuşlar için önemli üreme alanı oluşturan deniz börülceleri ve sazlıklar ya tamamen yok olur ya da ciddi oranda popülasyon kaybı yaşar.
- Suyu filtreleyen bitki türlerinin kaybıyla da kuşların beslendiği balık türleri azalır. Sulak alanda barınan ve beslenen flamingo, mahmuzlu kızkuşu gibi kuş türleri de bu durumdan doğrudan etkilenir.

Bu örnek senaryoda, biyoçeşitlilik kaybı oldukça açıktır ve alanın sağladığı ekosistem servisleri tüm bileşenlerin sağlıklı işlemesiyle devamlılığını sağlayacaktır.

Çakalburnu Lagünü ve çevresi yapılaşma riski ile zarar gördüğünde İzmir'in ekosistem servisinde yaşanacak kayıplar ise şu şekilde işlemektedir:

- Bitkilerle doğal bir filtre görevi görerek suyu temizleyen lagün kirlendiğinde, suya karışan kirleticiler nedeniyle yüzey ve yeraltı suyu kalitesi bozulacaktır.
- Deniz taşması ve aşırı yağış olaylarında, suyun taşkın bölgelerine yayılması engellenemeyecek ve yerleşim alanlarında sel ve sel kaynaklı riskler artacaktır.
- Büyük miktarda karbonu uzun süreli depolayabilen lagün kaybedildiğinde; İzmir, iklim krizi ile mücadelede önemli bir karbon yutak alanını yitirmiş olacaktır.
- Yerel balıkçılık zarar görecektir.
- Lagün çevresindeki bitki örtüsünün kaybı, kıyı erozyonu riskine neden olacaktır.
- Kent bütününde doğa yürüyüşü, kuş gözlemi ve diğer rekreasyonel faaliyetlere imkan veren çekici bir alan kaybedilecektir.
- Ekosistem araştırmaları ve çevre eğitimi için doğal bir laboratuvar yok olacaktır.

İnciraltı Bölgesi; özellikli bir tarım alanı olmasının yanı sıra İzmir için aynı zamanda vazgeçilmez bir yeşil alan niteliği taşımaktadır. Bu özelliklerini yitirmeye yönelik olarak "düşük yoğunluklu" kılıfı ile imara açma çabaları başta olmak üzere her türlü müdahale, bölgenin bütüncül koruma anlayışından uzaklaşarak bozulmasına ve bitişiğinde bulunan İnciraltı Kent Ormanı ve Çakalburnu Lagününün de zarar görmesine yönelik tehdit oluşturmaktadır.

Çakalburnu Lagünü ve İnciraltı Kent Ormanı, bölgedeki yer üstü ve yer altı su rezerv dengesini koruyan birer tampon bölge niteliği taşımaktadır. Bu hassas denge, yapılaşmaya söz konusu edilirse geri dönülmez bir tahribat yaratacaktır.

Yeşil alan bakımından oldukça kıt varlıklara sahip olan İzmir'de, geçmişte hayata geçirilen pek çok müdahale ile yeşil alanlar parça parça yok edilmiş; bir yandan sözde yeşil alanların artırılması çabası içinde görünen merkezi hükümet, daha 2020 yılında yaşanan Sisam Depreminde evleri yıkılan depremzedelerin konut taleplerini bahane ederek Bayraklı İlçesi Laka mahallesinde 374,00 hektar alanı orman dışına çıkarmıştır. Bunun yanında başta şehir hastanesi olmak üzere çok sayıda mega proje ve konut projesi de orman alanlarında inşa edilmiştir.

Yaşanabilir, sağlıklı ve güvenli bir kent kurgusu için yapılması gereken; yeşil alanları artırmanın yanı sıra aynı zamanda mevcut yeşil alanların da tavizsiz bir şekilde korunmasından ve yaşatılmasından geçmektedir.

Özetle; sulak alanların ve yeşil alanların korunması ve sürdürülebilir yönetimi, sadece mevcut ekosistemlerin değil, gelecek nesillerin de bu doğal zenginliklerden faydalanabilmesi için elzemdir. Çakalburnu Lagünü ve Kent Ormanı gibi değerli doğal alanların korunması, kentlerin ekolojik sürdürülebilirliği açısından da kritik öneme sahiptir. Özellikle son yıllarda etkisini daha fazla hissederek yaşadığımız gıda krizi, iklim krizi gibi pek çok krizle karşı karşıya olduğumuz süreçte; tarımsal nitelikli alanlarımızın, sulak alanlarımızın, açık yeşil alanlarımızın ve doğal alanlarımızın korunması çok daha elzem hale gelmiştir.

7. UYARIYORUZ! İNCİRALTI JEOLJİK YAPISI GÖRMEZDEN GELİNEREK PLANLANAMAZ!

İnciraltı bölgesindeki yapılaşma baskısı, kamu yararı ve planlama ilke ve esaslarının yanı sıra aynı zamanda jeolojik-jeoteknik yönden de ciddi sakıncalar içermektedir.

Bilindiği üzere, İzmir metropoliten alanını etkileyen 13 aktif fay bulunmaktadır. İnciraltı Bölgesi de İzmir metropoliten alanını etkileyen söz konusu 13 aktif faydan üçünün direkt etki alanı içerisinde yer almaktadır.

İzmir fayı ve Seferihisar fay zonu dışında, son yapılan paleosismolojik çalışmalar ile Tuzla fayının 2000 yıldır kırılmadığı, süresini doldurduğu ve bu hali ile sismik boşluk oluşturduğu tespit edilmiştir.

Tuzla fayının İnciraltı bölgesine kuş uçuşu uzaklığı yaklaşık 12 km'dir. 30 Ekim 2020 depreminde, Sisam fayının 70 km. uzaklıkta, Bayraklı'da oluşturduğu afet ve yıkım düşünüldüğünde, benzer zemin koşullarına sahip İnciraltı bölgesinde de Tuzla fayının ciddi riskler doğuracağı açıktır.

Tarım arazileri ve sulak alanlar üzerine yapılan yapılar nedeniyle henüz yaralarını saramadığımız deprem gerçeğinin İzmir için de geçerli olduğu düşünüldüğünde; gerek jeolojik-jeoteknik gerekse sismotektonik açıdan yapılaşmaya uygun olmayan İnciraltı bölgesinin imara açılmasında bu denli ısrar edilmesi, açıkça yaşadığımız afetlerden ders çıkarılmadığını göstermektedir.

8. SORUYORUZ! ÇÜNKÜ İNCİRALTININ TAHRİP EDİLMESİNDEN KAYGILANIYORUZ!

1.

1999 yılından günümüze kadar “1. Derece Doğal Sit Alanı” statüsünü koruyan İnciraltı Bölgesi, hangi bilimsel gerekçelere dayanarak “Nitelikli Doğal Koruma Alanı” ve “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” statüsüne düşürülmektedir?

2.

Sit statülerinin yeniden belirlenmesi sürecinde hazırlanması zorunlu olan “Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu” hazırlanmış mıdır? Hazırlandı ise hangi bilimsel çalışmaları dayanak almıştır?

3.

Alanın tür çeşitliliği (flora ve fauna), habitat özellikleri, yayılım ve beslenme alanı sınırları tespit edilmiş midir?

4.

Balık ve kuş faunası başta olmak üzere, sulak alana ait türler tespit edilerek, bu türlere ilişkin risk durumları değerlendirilmiş midir?

5.

Daha önce 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak korunan ancak sit statüsü değişikliği ile herhangi bir koruma sınırına dahil edilmeyen alanlar nasıl ele alınacaktır?

6.

İmar planlarına ilişkin yargı süreci devam ederken dava süreçlerini yönlendirmek için mi sit statülerinde değişiklik yapılmıştır?

9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İzmir batı gelişme aksında yer alan, farklı tarihlerde 1., 2. ve 3. derece doğal sit alanı olarak belirlenen, tarımsal niteliği olan ve sulak alan içeren İnciraltı Bölgesi; kentimizin en önemli doğal nitelikli alanlarından biri konumundadır. Bu doğrultuda gerek florası ve faunası ile, gerek doğal yapısı ile İnciraltı, içerdği tüm bu değerlerinin tekil anlamının da ötesinde bütüncül bir ekosistem ve bir biyolojik rezerv alanı niteliği sunmaktadır.

İnciraltı bölgesi, sulama olanaklarına bağlı olarak günümüze kadar sulu tarım ve kuru tarım arazisi olarak kullanılmış olup günümüzde de bu eğilimini devam ettirmektedir. Bölgenin tarım alanı olduğunun aksini gösteren herhangi bir bilimsel çalışma bulunmamaktadır. Bu bölge, korunması gerekli sulak alan ile sınır oluşturduğu için bir yandan da yapılaşmaya karşı tampon görevi üstlenmektedir.

Kentimizin en önemli doğal alanlardan biri olmasına karşın gerek Turizm Merkezi Alanı İlanı, gerek tarım dışı kullanımı uygun gören İl Toprak Koruma Kurulu kararları, gerek EXPO Alanı olarak belirlenmesi amacıyla çıkarılan özel yasa, gerekse de mahkeme kararları ve bilirkişi raporlarını hiçe sayan, hukuk dışı ve yapılaşma odaklı imar planı süreçleri ile taşıdığı doğal nitelikleri tamamen göz ardı edilen İnciraltı bölgesi, şimdi de doğal sit statülerinde yapılan değişiklik ile yeni bir tehlike altındadır.

İlk olarak İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 01.07.1999 tarih, 8050 sayılı kararı ile tescillenen, daha sonra 17.12.2002 tarih, 10168 sayılı kararı ile 1., 2.ve 3. Derece Doğal Sit Alanı olarak sit statüleri çeşitlendirilen ve son olarak Kurul'un 15.02.2007 tarih, 2084 sayılı kararı ile genişletilerek bugünkü şeklini alan İnciraltı 1. Derece Doğal Sit Alanının; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlık Makamınının 05.08.2024 tarihli Olur'u ile sit statüleri düşürülerek "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak belirlenmiştir.

Kentimizin en önemli açık yeşil alanlarından ve sulak alanlarından olan İnciraltı Kent Ormanını ve Çakalburnu Lagününü kapsayan bölgenin sit statülerinin düşürülmesi; alana daha fazla fiziki müdahalede bulunulabilmesi anlamına gelmektedir. İnciraltı'nda yapılacak her müdahale, alandaki bütünlüğü yok ederek koruma/kullanma dengesinin geri döndürülmesi mümkün olmayacak şekilde tahrip edilmesine neden olacaktır.

İnciraltı Bölgesinde; bölgenin sahip olduğu değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına ve doğa ile uyumun gözetilmesine öncelik verilmesi gerekmektedir. Bu durum, bir yandan doğal ve kültürel zenginlikleri tehlikeye düşürecek uygulamalardan uzak durulmasını bir yandan da, koruma alanlarının bilimsel gerekçelerle bir bütün olarak ele alınmasını gerektirmektedir.

İzmir kentinin ekolojik sürdürülebilirliği için, Çakalburnu Lagünü çevresindeki yapılaşma baskısının getireceği ekosistem risklerinin hem kentsel hem de bölgesel ölçek itibarıyla bütüncül şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yapılaşma sonucunda bölgenin su yönetimi, karbon depolama kapasitesi ve biyoçeşitlilik üzerinde yaratacağı zincirleme etkiler, şehrin gelecekteki altyapı ve afet yönetimi kapasitesini de zorlayacaktır. Bu nedenle, ekolojik tampon bölgeler, kentsel genişleme baskısı altında daha da önem kazanmaktadır.

Son yıllarda, iklim değişikliğinin artan olumsuz etkileri nedeniyle kentler, doğrudan sıcak hava dalgaları, aşırı yağışlar ve kuraklık gibi iklim olaylarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu olayların etkisiyle kentsel ısı adası etkisi daha belirgin hale gelirken, yeşil ve sulak alanlar doğal bir tampon bölge görevi görerek bu etkilerin azaltılmasında kritik rol oynamaktadır. Özellikle sulak alanlar ve kent ormanları gibi doğal alanlar, ekosistem hizmetleri yoluyla hem iklim değişikliğine adaptasyon hem de bu değişikliklere karşı direncin artırılması için temel kaynaklardır.

Ekosistem hizmetleri, kentlerde hava ve suyun temizlenmesi, toprak stabilizasyonu, karbon depolanması, biyolojik çeşitliliğin korunması gibi kritik işlevler sağlamaktadır. Bu hizmetler, hem ekolojik dengeyi hem de toplumsal refahı doğrudan etkileyen unsurlar olup sürdürülebilir kentleşmenin olmazsa olmazlarıdır. Çakalburnu Lagünü ve İnciraltı Kent Ormanı gibi alanların korunması, İzmir'in iklim değişikliğiyle mücadelesinde ihtiyacı olan doğal altyapının korunmasını da sağlamaktadır.

Çakalburnu Lagünü ve çevresindeki yapılaşma riskinin yaratacağı uzun vadeli etkiler arasında; iklim kriziyle mücadelede doğal karbon yutaklarının kaybı, yerel iklimin bozulması ve sel risklerinin artması da yer almaktadır. Yapılaşma sonucunda bölgedeki suyun doğal döngüsü kesintiye uğrayacak, lagün ve çevresindeki bitki örtüsünün kaybı yeraltı su rezervlerini olumsuz etkileyecek ve bölgedeki ekosistemlerin sürdürülebilirliği tehlikeye girecektir. Bu kayıplar ile birlikte eklenecek yapı stoku ve kullanıcı nüfusunun artışı ile birlikte enerji kullanımı ve kaynak tüketimi de artacak, bu da alanının tahribatını arttıracaktır.

Kentlerde doğal alanların korunmasının önemi, sadece iklim değişikliğiyle başa çıkma stratejilerinde değil, aynı zamanda kentin sosyal dokusunun güçlendirilmesinde de kendini gösterir. Yeşil alanlar, kent sakinlerine temiz hava ve serinletici etkiler sağlarken, aynı zamanda hem doğa ile temas etmelerini hem de sosyalleşme ve spor ihtiyaçları sağlayarak halkın fiziksel ve ruhsal sağlığını destekler. Doğal alanların yok edilmesi, kentin ekosistem hizmetlerinden yoksun kalmasına, kentsel direncin azalmasına, yaşam kalitesinin düşmesine ve sosyal yaşamın zayıflamasına neden olmaktadır. Bu etkiler uzun vadede sosyal, çevresel ve ekonomik sorunların artması ile kentsel bellekte önemli zararlara da neden olacaktır.

Ayrıca, yerel ekonomik faaliyetler açısından bakıldığında, ekoturizm ve yerel balıkçılık gibi sürdürülebilir faaliyetler, ekosistemin tahrip edilmesiyle olumsuz etkilenecektir. İzmir gibi kıyı kentlerinde, bu tür doğal kaynakların korunması, sadece ekolojik dengenin değil, aynı zamanda yerel ekonominin sürdürülebilirliğinin sağlanması için de hayati önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, iklim değişikliğinin yarattığı baskılar karşısında İzmir gibi büyük kentlerde doğal alanların korunması, kentin iklim direncini artıracak, ekosistem hizmetlerini koruyacak ve toplumsal refahı sürdürebilir kılacaktır. Bu bağlamda, Çakalburnu Lagünü ve İnciraltı Kent Ormanı gibi doğal varlıkların korunması sadece İzmir'in ekolojik sürdürülebilirliği için değil, aynı zamanda gelecek nesillerin de bu alanlardan faydalanabilmesi için elzemdir. Ekosistem hizmetlerinin kaybı, iklim krizinin derinleşmesiyle daha fazla ön plana çıkacak ve geri dönüşü olmayan zararlarla sonuçlanacaktır. Bu nedenle, sulak alanlar ve yeşil alanlar üzerindeki her türlü yapılaşma baskısına karşı durulmalı, mevcut doğal alanlar ekolojik planlama ilkeleri doğrultusunda korunmalı ve yönetilmelidir.

Bölge için üretilecek planlar ve kararlar; alanın mevcut nitelikleri ile ilişkisi ve sürekliliği sağlanarak, bu nitelikleri koruyacak şekilde ele alınmalıdır.

Bu doğrultuda bölge için;

- Doğal sit alanlarını parçalı kararlar ile birbirinden koparmak yerine bütüncül bir şekilde ele alan,
- Bölgenin tüm değerlerini bir arada içeren "bütüncül plan" ihtiyacını karşılayan,
- Bölgenin açık yeşil alan, sulak alan ve tarım alanı olma niteliklerini sürdüren,
- Tarım ve sera alanlarının devamlılığını sağlayan,
- Yöre halkının yapılaşma istemlerini yaşamsal ihtiyaç düzeyinde karşılayan,
- Bölgede geçmişte tarımsal faaliyet ve seracılık için yatırım yapmış ve bu faaliyeti sürdürmek isteyen yöre halkının haklarını koruyan,
- Bölgenin jeolojik-jeoteknik ve sismotektonik özelliklerini esas alan,
- Alana ilişkin daha önce mahkemelerce alınmış iptal kararlarını ve ilgili bilirkişi raporlarını dikkate alan,
- Koruma mevzuatına uygun kararlar içeren,

kararlar üretilmesi gerekmektedir.

TMMOB, uzun yıllardır İnciraltı bölgesinde; kamu yararını göz ardı eden, bilimsel ve teknik gerekçeleri esas almayan, rant odaklı girişimler karşısında Anayasa, kanun ve yönetmeliklerin meslek odalarına tanımladığı görev ve yetkiler kapsamında kamu yararını, doğa yararını, bilimi ve tekniği odağına alarak kamu yararına ve hukuka aykırı her türlü iş ve işlemin karşısında olmuş ve mücadele yürütmüştür.

Bugün geldiğimiz noktada da İnciraltı'nın doğal ve tarımsal potansiyelini dikkate almayan ve kamu yararını öncelemeyen uygulamalar karşısında mücadelesini kararlılıkla sürdürecektir.

“ İNCİRALTI; RANT
ODAKLARININ
ALANI DEĞİL,
İZMİR HALKININ
VE GELECEK
NESİLLERİN
DOĞAL
MİRASIDIR! ”

